

De første ud og hjem flyvninger i Danmark

Langt størsteparten af de strækflyvninger der blev foretaget, da dansk svæveflyvning kom i gang efter Anden Verdenskrig, var medvindsflyvninger uden opgivne mål. Det startede med Harald Wermuth Jensen "Cowboy" fra Århus Svæveflyveklub, der den 21. August 1946 med en Grunau Baby fløj 64 km. i medvind fra Tirstrup til Silkeborg. Året efter havde Dansk Svæveflyveunion landslejer på Flyvestation Vandel. Den 10. August fløj hele 4 piloter målflyvning fra Vandel til Esbjerg, 55 km.

Cowboy

Mest bemærkelsesværdig var det dog at "Cowboy" dagen efter, den 11. August, fløj Danmarks første ud og hjemflyvning, 110 km. Han benyttede Mü 13 d, OY-MUX og turen varede 4 timer og et kvarter. OY-MUX fra 1939 er efter mange års restaureringsarbejde gjort luftdygtig og flyver nu i DaSK.

Den Mü 13 D, OY-MUX som Cowboy benyttede til hans flyvning i 1947. Efter at DaSK har restaureret den totalt, er den så fin som ny.

10 år senere kom der gang i både målflyvning, ud og hjem flyvninger samt i trekantflyvninger. Det var Jørgen Friis "Pjuk" der lagde ud med en sensationel 300 km ud og hjemflyvning.

306 km. ud og hjem flyvning: Karup – Tønder – Karup, i maj 1957

Diamantflyvning og danmarkrekord.

(Afskrift fra Flyv juli 1957)

Den 7. maj 1957 var vejret fint, der var godt med cumulus.

Jeg kørte ud til hangaren, hvor vi har vore svæveplaner. Da jeg kom ud til hangaren, var Niels Sejstrup ved at sende Ole Dideriksen af sted i en Baby; han skulle til Vandel og tilbage. Jeg spurgte Niels om, hvad jeg skulle lave? "Du skal flyve til grænsen og tilbage hertil". Jeg valgte Tønder som vendepunkt. Efter at have skrevet startattest og gjort barograf samt filmapparatet klar, gik jeg hen til "Mejsen" (Olympia) og tog skærm og vest på. Derefter blev jeg småfilmet af Niels, hvorefter Niels gav mig apparatet.

Så begyndte turen. Jeg blev slæbt op af en KZ VII til en højde af 500 m; der gik et lille stykke tid, inden jeg fik rigtig bid. Jeg tror, der var en smule nerver på. Jeg kom op til en højde af ca. 1500 m. og stak af mod Herning, hvor jeg fløj under en skygade, så det var om at skyde en god fart, termikken var godt kraftig – ca. 4 – 5 m/sek. Vest for Herning var der en god "bobbel", den fik mig op i ca. 1700 m., så tog jeg kursen syd-syd-vest, for der lå mange dejlige skyer, og det gik godt. Hvis der ikke var 3 m. "stig", fløj jeg igennem på kurs. Jeg passerede Skjern Å i fin højde, men lidt nord for Varde begyndte skyerne at klappe sammen, jeg fløj i retningen sydøst, skyerne var ikke så fine mere. Men så, nordøst Esbjerg fik jeg godt bid, og nu gik det opad igen. Jeg havde horisont på, det er dejligt let, jeg nåede op i 3000 m. og satte kursen syd-syd-øst, det var dejligt at se skyerne lidt fra oven, og jeg fotograferede lidt. Da jeg ca. var over Ribe, fotograferede jeg lidt igen – der var igen god termik. – Min horisont var nu u/s, der var ikke mere strøm, men jeg havde min gode drejningsviser, så det gik godt.

Jørgen Friis "Pjuk"

Det var efterhånden blevet lidt koldt, og jeg kunne mærke, at jeg skulle af med vandet; det var ikke spor rart, men jeg ville til Tønder først. Da jeg nåede den, var det ved at være overhængende, og jeg måtte bruge min handske, og den var ikke tæt. Ja, morsomt var det ikke, men man lander jo ikke for så lidt. Jeg fløj over Tønder i ca. 25 minutter; klokken var 12.40, da jeg nåede byen, og jeg benyttede tiden til at fotografer og håbede samtidig, at der var nogen, der så mig (af hensyn til bevis).

Det var en Olympia som denne, Jørgen Friis "Pjuk" anvendte til rekordflyvningen i 1957. Glidetet 25 ved 70 km/t. Mindste synkehastighed 0,7 m/sek ved 60 km/t. OY-XEF er stadig luftdygtig og er ejet af DaSK.

Tilbage igen:

Så var det om at komme hjem igen; det gik godt, indtil jeg nåede Ribe, her var også kommet cirrus. Nu gjaldt det om at komme nordpå, så meget skyflyvning som muligt. Da jeg var kommet godt forbi Holdsted, så det meget dårligt ud nord på. Jeg satte kursen mod Vandel ind over skovene, for der var ingen indstråling, og det gav mig ca. $1 - 1\frac{1}{2}$ m/sek., nok til at kom op igen. Derefter kom jeg ind under en skygade og jeg satte kursen mod øst.

Jeg fløj med en hastighed af 140 km/t og med $0-1\frac{1}{2}$ m stig, så det gik fint, men pludselig var der en stor mørk sky, og det haglede godt fra den; den gav ca. 10 n/sek. Op til ca. 3000 m, og så satte jeg kursen mod Silkeborg-søerne. Det så fint ud med mørke skyer, mod vest så det grimt ud, det sneede og skyerne var faldet sammen. Skybasen var ikke så høj mere, den lå i ca. 1000 m. og indstråling var der ikke meget af. Jeg fløj i vestlig retning ved Gludsted Plantage og kunne nu skimte Karup, men der var en stor blå himmel foran mig, og der var ingen termik.

Jeg satte så kursen mod nogle skyer inde over skoven, men dem kunne jeg ikke nå, jeg kom stadig nedefter, 900 m, jeg bankede på højdemåleren - 850 m osv. ned til 450 m. Nu skulle der flyves terrænet. Jeg fandt en lys mark, men den kom ikke. Så fløj jeg ind over skoven igen, og her fik jeg ca. 1m/sek., det var dejligt. Da jeg var kommet op i en højde af ca. 800 m. kunne jeg nå en skygade. Det var min mening at gå nord om, så kunne jeg nå Karup nord fra. Klokken var 17.00, jeg fløj nord på og det gik godt. Så var der 6 m/sek., og til sidst steg jeg med 10 m/sek. Da jeg havde nået 2500 m. satte jeg kursen mod nordvest, fløj med en hastighed af 120 km/t, og kom ind over Karup med en højde på 1400 m.

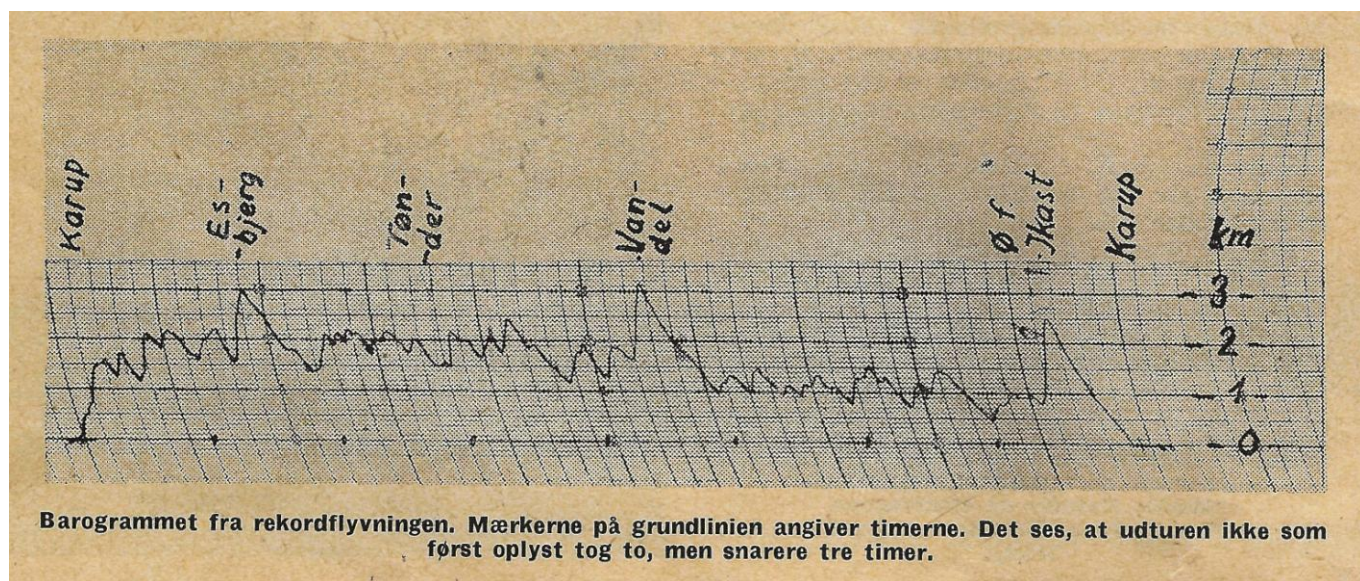
Det var dejligt at se Karup igen efter en god lang flyvning. Da jeg landede, kl. 17.37, havde jeg fløjet 8 timer.

Ravn fotograferede mig, og så gik turen over til fotografen.

Jeg var træt, men det havde været en dejlig flyvning.

J. A. D. Friis, Pjuk.

NB: Pjuk, der dengang var 28 år, havde med flyvningen opnået sidste betingelse for gulddiplom (han fik gulddiplom nr. 6) og fik tillige en diamant for målflyvning. Det var det første gulddiplom opnået indenfor landets grænser. I juli samme år blev Pjuk danmarksmester ved DM på Flyvestation Vandel.

Ole Dideriksen flyver samme dag Karup – Vandel – Karup i en Baby.

Kilde, Flyv juli 1957

Den 7. maj 1957 var Ole Dideriksen også klar til at på farten. Til ham var der kun en Baby II b til rådighed, men han udskrev optimistisk en 135 km ud og hjem opgave: Karup - Flyvestation Vandel – Karup.

Baby'en har: Glidetal på 17 ved 55 km/t. og mindste synkehastighed på 0,8 m/sek.

Han havde ikke noget fotografiapparat til sin rådighed, hvorfor han tog nogle ruller toiletpapir med.

Over vendepunktet smed han 2 ruller ned, og håbede på det grundlag at få flyvningen godkendt!

Det lykkedes ham at gennemføre opgaven. Det var en stor præstation.

Desværre har vi ikke Oles egen beretning af turen. Det formodes at han, især på hjemturen, fløj en del skyflyvning?

NB:

Vendepunktskontrol var dengang et stort problem. Man havde ikke de små handy kameraer der senere kom på markedet.

Det med at bruge toiletpapir, hvor man havde løsnet det første stykke, så den rullede sig ud under faldet og kom til at stå som en lang lodret papirstrimmel, var dengang og tidligere, en ofte anvendt metode til at gøre omgivelserne opmærksom på ens tilstedeværelse. Man skulle så efterfølgende ud og finde vidner og have deres underskrift som dokumentation.

Flyet Baby II b er et overgangsfly, der blev designet i år 1936 til at skole eleverne over fra åbne skoleglidere til "rigtige" svævefly. Efterfølgende, efter lang tids øvelse, kunne man blive skolet over på et mere avanceret fly som f. eks. Olympia.

Babyen, der oftest blev amatørbygget, har et glidetal på 17 ved 55 km/t. og et mindste synkehastighed på 0,8 m/sek.

Fordi der ofte ikke var økonomi til at anskaffe avanceret fly som f. eks. Olympia eller Weihe, blev Baby'en i stor udstrækning også anvendt til konkurrencer, herunder DM.

Vi har i alt haft 46 stk. af typen registreret i Danmark.

Det var en Grunau Baby II b som denne, Ole benyttede til hans flyvning